

Sabafs.com

Sabit faizli kredi alacak portföyünü hedge eden faiz swaplarının muhasebesinden kaynaklanan problem ve çözümü

Özellikle bankalar ve finans kuruluşlarının Türk Lirası sabit faizle kullandırdıkları vadeli krediler, IFRS deyişiyile, gerçeğe uygun değer riski yaratıyor. Bu, kendinizi önünüzdeki belli bir dönem boyunca belli bir faiz getirisine kilitlemek anlamına geliyor. Kendinizi kilitlemiş olduğunuz bu dönem içerisinde TL faizleri yükselirse zarar, düşerse kar etmiş oluyorsunuz.

Tabi bu noktada bir şerh düşmekte fayda var. Türk Lirasındaki her düşüş veya artışın sabit faizli kredilerin fiyatlamasına yansıtacağı gibi bir kural yok. Zira bu tür krediler fiyatlandırılırken en az TL faizi kadar önem taşıyan kredi riski faktörü var. Ülkemizde öyle dönemler yaşadık ki, TL faizleri düşerken mortgage kredilerinin faizlerinde artışlar söz konusu oldu.

Dönelim tekrar konumuza... Söz konusu dönem boyunca kendini belli bir faiz getirisine kilitlemek istemeyen bir finansal kuruluşun en çok kullandığı yöntem basit faiz swaplarına girmek. Bu faiz swaplarının sabit faiz bacağına ödeme, değişken faiz bacağına ise tahsilat yapıyorsunuz. Böylece sabit faizli alacağınız değişken faize dönmüş, siz de gerçeğe uygun değer riskinden kendini korumuş oluyorsunuz.

Fakat konu IFRS finansal tablolara geldiğinde işler karışıyor. Zira, sabit faizli kredi alacaklarınızı itfa edilmiş maliyetten ölçerken, faiz swapınızı gerçeğe uygun değer üzerinden ölçerek bir muhasebesel eşitsizlik (“accounting mismatch”) ile karşı karşıya kalıyorsunuz (Eğer sabit faizli kredi alacak portföyünüzü ilk alım esnasında gerçeğe uygun değerden taşınacak şekilde muhasebeleştirilmemiş iseniz. Bu ileride ele alacağımız farklı bir konu). Diğer bir deyişle, aktifinizde yer alan sabit faizli kredi alacaklarınız piyasadaki faiz değişikliklerine bakılmaksızın reeskont esasına göre faiz geliri yaratırken, faiz swapının sabit bacağı ise piyasadaki faiz dalgalanmalarına göre ilave bir kar/zarar yaratıyor ve gelir tablonuzu bozuyor. Elinizde -ideal ortamda- birbirini götüreren iki sabit faiz akımı söz konusuysen, gelir tablonuzda normalde gerçekleşmeyecek gelir/giderler görüyorsunuz.

Konuyu bir önceki makalemizde bahsettiğimize benzer, yeni bir CEO vs CFO yüzleşme hikayesine götürmeden özetleyelim. Tabi ki standartları düzenlerken IASB bu gibi muhasebesel eşitsizliklere çözüm getiren ilkeleri de belirliyor. Gerçeğe uygun değer riskinden korunma muhasebesi (“fair value hedge accounting”) sayesinde, normalde itfa edilmiş maliyetten taşıdığınız bu sabit faizli alacaklarınıza, ilave gerçeğe uygun değer düzeltme fişi keşebiliyor ve swapın sabit bacağına muhasebesinden kaynaklanan problemi çözmüş oluyorsunuz.

Yine söylemeye bile gerek yok, bu ayrıcalıklı muhasebeyi yapabilmek için yerine getirilmesi gereken birçok ödev var...